

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לא

עין משפט גד מצוה

בג א מיי פ"ב מהל' סנהדרין הל' ב סמג עין קו טו"ש"ח מ"מ ס"ט ט"פ ק"ז
 בד ב מיי שם הל' ג טו"ש"ע שם ספ"ק ח'
 בה ג ד מיי פ"ח מהל' עדות הל' ה והלכה ו סמג לאוין כח טו"ש"ע ח"מ ס"י כח ספ"ק א בהגה:
 בו ה ד מיי פ"ח מהל' טו"ש"ע הל' ט והלכה י טמג עין קו:
 בז ח מיי פ"ח מהל' סנהדרין הל' ב סמג שם טו"ש"ע ח"מ ס"י ח ספ"ק א:
 בח ט י מיי שם הל' ז סמג לאוין דח טו"ש"ע שם ס"ה:
 בב כ מיי פ"ג מהל' שולחן הל' ה ועין כ"מ טו"ש"ע ח"מ ס"י קב ספ"ק טו:
 ל ל מ מיי פ"י מהל' שבועות הל' א סמג לאוין רמל:

קולר. שלשלת העון: ורואה זכות. ורבו החליף: איני מזדה. משקר: וקום הסם. ושיהא סבור בעל דין שאתמה צל להעיד ויודה אמת: ואגלגל עליו שבעה. שאינו מודה לי במקלת ואשבענו על ידי גלגול או שבועת קרקעות שאין נשבעין עליהן אלא על ידי גלגול: שלא

ורואה זכות לעני שלא ישתוק. צ"פ דסנהדרין (דף ק) נפקא לן מלא תגורו וכן דרך [הש"ס] בכמה דוכתי: **שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר.** ואם תאמר למה ירא מגלגול שבעה יותר משבועה זאת

יהא אחד בעל דין ושנים עדים. והם בעלי דין: לבוש כמותו. שלא תגרום לנו לישא לך פנים או יסתממו דברי סנהדרין מפני חשיבותך ואמר שכן יאמינו כי צית דין על אדם חשוב: מדבר שקר סרחן. וכיון שאם מריצו מכותם מעמיד זה את שקרו: פוזמוקיינו. כמין אנפילאות חשובים קלנ"ו"ש צלע"ו: לא פשה. אזהרה למקבל: קרי ציה לא פשה. אזהרה לבעל דין: שמע שוא. שהמטעים דבריו שלא צפני בעל דין אינו צוח: מדברי שקר: ואשר לא טוב עשה. פסוק זה בספר יחזקאל: **זה הצא בהרשאה.** ומתעבר על ריב לא לו ושמא הראשון נוח לו ונוח לפשרה יותר מזה שאינו יכול לעשות פשרה בממונו אחרים: שיש עליה עסיקין. עוררין כמו (בראשית כו) כי התעסקו עמו שמערערין על המחזיק בה וזה צל וקויה אותה וצוטנו על חזקו שהוא איש זרוע: **למעוטי מלך.** דתנן סנהדרין (דף יח.) לא מעיד ולא מעדין אותו: **משהק בקוציאל.** צעירצון ^א והמראה שקורין פרמייל"ה: כל שכן מלך. דמדלאורייתא לא חזי דכתיב (דברים י) שום תשים עליך מלך שמהא איתמו עליך ^א והצא להעיד כר"ך לעמוד לפני הדיין כדלמנן לעיל (דף ג.) ודך ציון הוא לו: **אלל משהק בקוציאל מדאורייתא חזי.** שלא פסלה תורה אלא עד חמש שנטול בחוקה כמו (שופטים ט) ויגזלו את כל העובר ^א דבעלי שכם ורצנן גזרו ציה ועשוהו גולן מדצריהם ואמרו אסמכתא היא ולא קינא וכיון דמדלאורייתא חזי חיילא עליה שבעה. ורז אחא סבר הואיל וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלנין ליה לא קרעין ציה והוא עד: **דזון מינה ומינה דזון מינה ואוקי באהרה פליגי.** פרשה שלמדה דבר מחצירתה צוגזירה שיה אס עומד אותו דבר צוז בתורת מה שיה עומד במקום שלמדנו משם דהואיל ולמדנו ממנו על כרחק ממנו מחזור ומלמדנו לכל משפטנו. או דון מינה ואוקי באהרה כלומר לאחר שלמדנו משם והבאנו לפלן העמידהו כלן בתורה שאר דברים המפורשים כלן. והשתא מפרש לה ואזיל: **ר' מאיר סבר דון מינה ומינה.** (דף לה.) על פליגי שבעת

שעתה מוצעו וי"ל כגון שאין לו כדי לפרוע כל מה שיגלגל עליו כגון שחייב לו הוצאה ממקום אחר וסבר אכפור גם זה ואשתמיטנא עד דליהו לי זוזי כנגד כל החוב ופרענא ליה: **שלא ישמע דברי בעל דין.** צ"פ דסנהדרין (דף ק) מפיק ליה משמוע צין אחיכס: **זה הבא בהרשאה.** כשעושה בשביל שהוא אלס ובעל טענות שמתעבר על ריב לא לו אלל כשטורח להציא לחצירו מעותיו שאין צרכו יכול לטרוח מלואו. קעצדי: **ורבנן** הוא דפס"ה. ואף על גב דלמל לקמן (דף קב.) הכל מודים צעד מימה דחייב משום דרצנן אכשריה ואלינן צמר דרצנן צמר מרזייהו אלינן לחייבו דהמס כיון דמדרצנן מועלת עדותו הרי יש כלן הפסד ממנו צמה שלא העיד והכא אע"ג דמדרצנן לא מהני עדותו מידי כיון דמדלאורייתא מהני ממיני:

הכי אסור משום שנאמר מדבר שקר תרחק ^א ומיני לנושה בחבירו מנה שלא יאמר אמעננו במאתים כדי שיוודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק ^א ומיני לנושה בחבירו מנה וטענו מאתים שלא יאמר אכפרנו בכ"ד ואודה לו חוץ לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק ^א ומיני לשלשה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק ^א ומיני לשנים שבאו לדון אחד לבוש סמרטומין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבישהו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק כי הווי אתו לקמיה דרבא בר רב הונא אמר להו שלופו פוזמוקייכו וחותרו לדינא ^א ומיני לדין שלא ישמע דברי בעל דין (חבירו) קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק ^א ומיני לבעל דין שלא ישעים דבריו לדין קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק רב כהנא מתני ^א מלא תשא לא תשיא ^א ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו רב אמר ^א זה הבא בהרשאה ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה ^א עסיקין: אינה נוהגת אלא בראוין להעיד כו': ^א לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך ורב אחא בר יעקב אמר ^א לאפוקי משחק בקוביא מ"ד משחק בקוביא ^א כל שכן מלך ומ"ד מלך אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי ורבנן הוא דפסלוהו: בפני בית דין ושלא בפני ב"ד כו': במאי קמיפלגי אמרוהו רבנן קמיה דרב פפא ^א ברוין מינה ומינה ברוין מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי ר' מאיר סבר דון מינה ומינה מפקדון מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב ומינה מה פקדון בין בבית דין ובין שלא בבית דין אף עדות בין בבית דין ובין שלא בבית דין ורבנן סברי דון מינה ואוקי באתרה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב ואוקי באתרה מה מושבע מפי אחרים בבית דין אין שלא בבית דין לא אף מושבע מפי עצמו בבית דין אין שלא בבית דין לא אמר

תלמיד שיושב לפני רבו. וזה דין לפני רבו ולא לפני ואלה המלמד וזאת לעני וזכותו ורבו טועה דין. מנין שלא יתלוצץ כבוד לרבו וימנע (סנהדרין ו ע"ש.) שלא ישמע דברי בעל דין שמקדו דברי שקר דכתיב אמת. לפי שאין ומינין עמך בקוביא. טעה לו אמת שוב אלו לנו משהי ממות השני כל כך (שם.) ע"ש. לאפוקי מאי דלך מן במתני נהיא. הו מנה ליה רישא טיהבא באשכיס ולא נשכיס. בחקוקים ולא בקריובים. כשקרו ולא כפסולין (יומא טז.) משחק בקוביא. עעירצון. דהוי גולן מדרבנן ופסול לעדות (שם.) מדאורייתא מחזא חזי. ללא הוי גולן דלאורייתא אלל שגול מיד. כמו ש"צ (ג) ויגזלו את החיטת מיד המלוי קן מפרש צ"ק (שם.) יומא שם.) דון מינה ומינה. כל דבר שאתה למד מחבירו צמיחה שיה או כשיקש. הוי למד ממנו כל דברי (בתים צא.) וכע"ז יבמות עה. ב"ק כה: סנהדרין עה. וחולין קכ.) דון מינה ואוקי באתרה. למאי דרמינן במינין. למאי דלל לריבין מוקמין באהרה (שם.) ע"ש.) דון מינה ומינה. למד מחבירו אלל ללא דברי שאתה מלך דין מתוסב צו ואתה יכל ללמד מינה וביה דבר מדין וליק צ"ק ללמד מחבירו. העמידנו במקומו ואל שמועה לחבירו (סנהדרין עה.) וכע"ז יבמות צא. וחולין קכ"א.

לעני רש"י

לקצוני"ש. נעלים קלות. פרמייל"ה [פירמל"ה]. הימור.

רבינו הנאל

וכן תלמיד שראה זכות לעני (או) חובה לעשיר שלא ישתוק. וכן תלמיד שראה רבו שבועה בדין שלא יתחנו עד שיגמר הלא יתחנו עד שיגמר שמו. וכן תלמיד שאמר לו רבו הלא בר"ך שאני משקר ועכשיו אני נושה לפלוני מנה וכופר בו בוא עמי כדי שתראה כי להעיד באתה ולא תאמר כלום שאסור לעשות כן. וכן ג' שנושין באחד מנה וטוענין בו מאתים שלא יפסדו גם במנה שנושה בו כדי שלא יגלגלו עליו כדברי וכן לשנים שבאו לפני הדיין אחד לבוש סמרטומין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה שאין דין ביניהן עד שיהיה מלבושן שוה. וכן הדיין שאינו רשאי לשמוע דברי בעל דין עד שיבא חברו. הני כוליהו אסמכתיהו רבנן כל חד וחד מינייהו אהאי קרא מדבר שקר תרחק: מנין לבעל דין שלא ישמע דבריו לדין קודם שיבא חברו ת"ל מדבר שקר תרחק. רב כהנא מתני בריין לא תשא ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין

שיקנה מריבות לעצמו: ואינה נוהגת אלא בראוין להעיד למעוטי מאי. רב פפא אמר למעוטי מלך. אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי. ורבנן הוא דפסלוהו. רב אחא בר יעקב אמר למעוטי משחק בקוביא וכל שכן מלך: והכ"א בין מפי עצמו בין מפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד ואמרו (רבי) [רבנן] ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. כלומר למדין שבועת העדות ונפש כי תחטא משבועת הפקדון. מה פקדון מפי עצמו שנאמר וכחש בעמנו בפקדון. אף עדות נשבע מפי עצמו חייב. ומינה מה פקדון בין בב"ד בין שלא בב"ד אם כחש בעמיתו חייב אף שבועת העדות כן. והני מילי באשכח מפי עצמו. אבל נשבע מפי אחרים אינם חייבים בב"ד. וחכמים סברי דון מינה ומינה באהרה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב ונשבע מפי אחרים בשבועת העדות אינו חייב אלא בב"ד (אלא) כפר בו במקום שמתקיימת ההגדה חייב אף מושבע מפי עצמו בב"ד אין שלא בב"ד לא. שדה שיש עליה עסיקין